

Studiedag Vlaamse Vereniging Bestuur en Beleid 4 juni 2010

Participatief beleid vanuit een psychologisch perspectief

Dr. Marc Craps
Hoofddocent-onderzoeker

Psychologisch perspectief op beleid?

Focus op sociaal-relatieve proces

- Disciplinaire paradigma's:
  - Groepsdynamica
  - Organisatie-ontwikkeling
  - Actie-onderzoek
- Aandacht voor:
  - Procesbegeleiding en facilitatie
  - Kwaliteit van de relaties
  - Sociaal leren
  - Systeem denken

Van “government” naar “governance”

- Instituties
- Legale macht
- Positioneel
- Bureaucratisch

“Participatief beleid”

- Efficiëntie, transparantie, verantwoording, participatie

- Stakeholders
- Legitieme belangen
- Relationeel
- Gemeenschap

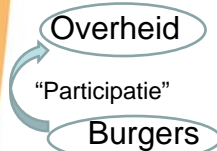
“Interactief beleid”

- Netwerken, partnerschappen, gedeelde initiatieven

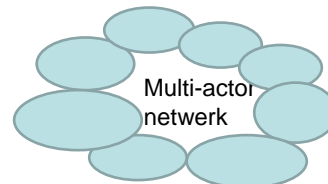

Participatie versus Samenwerking

- Eén actor (overheid) definieert (haar) probleem
- Andere actoren mogen participeren in de oplossing

- Actoren definiëren samen een gedeeld probleemdomein en samen verantwoordelijk voor oplossing ervan

Multi-actor samenwerking

“...een proces waardoor partijen die verschillende aspecten van een probleem zien, constructief hun verschillen exploreren en op zoek gaan naar oplossingen die verder reiken dan wat op basis van hun beperkte visie mogelijk was.”

(Barbara Gray, 1989: 5)

Multipelen actoren en perspectieven

Verschillende maatschappelijke sectoren

Verschillende disciplines

Verschillende belangen

Verschillende identiteiten

Verschillende vormen van kennis

Verschillende schaalniveaus

Verschillende beleidsniveaus

Verschillende middelen ter beschikking

Context karakteristieken

- Onduidelijke probleemdefinities
- Gevestigde belangen
- Geschiedenis van conflicten
- Ongelijke macht
- Technische complexiteit, onzekerheid over uitkomsten
- Unilaterale inspanningen leiden tot onbevredigende resultaten

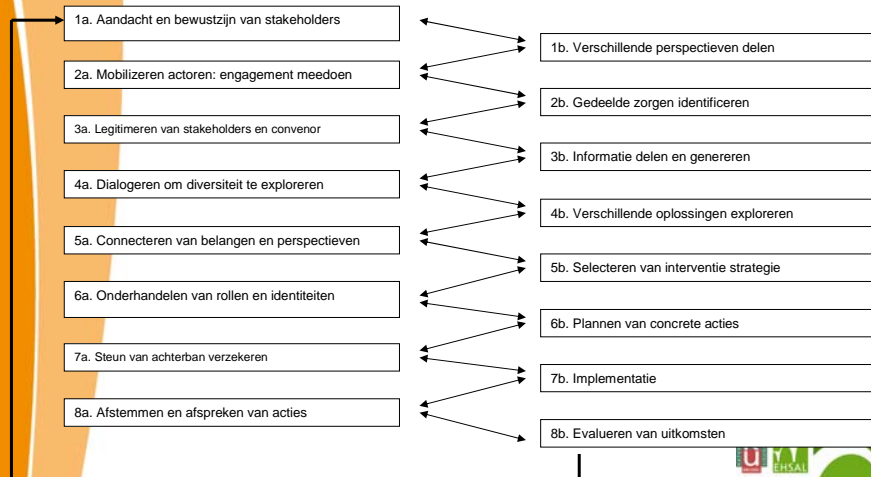
Multi-actor proces

1. Probleem stellen
  - Doel: overeenstemming over centraal probleem
2. Richting bepalen
  - Doel: werkbaar akkoord onderhandelen
3. Implementatie
  - Doel: uitvoering en opvolging

(Gray, B., 1989)

Afstemming tussen inhoudelijk en sociaal-relatieve proces

Bouwen & Taillieu, 2004

Centrale aandachtspunten

- Basisregels voor de interactie
- Connecteren van kaders
- Werken aan de grenzen tussen organisaties
- Leiden en faciliteren

Relationele praktijk

= taakgerichte activiteit maar met bijzondere relationele kwaliteiten

- Gedeeld eigenaarschap
- Open, concrete, persoonlijke communicatie
- Wederzijds energie gevende activiteiten
- Uitspraken concreet illustreerbaar en tegenspreekbaar

Faciliteren

“...is de capaciteit om een proces op gang te brengen waarin verschillende stakeholders zich engageren in diverse activiteiten waardoor ze kennis genereren en ideeën en perspectieven uitwisselen.

De kunst van het faciliteren bestaat in het creëren van situaties waarin mensen collectief kunnen leren hoe een situatie te verbeteren.”

(Bouwen & Taillieu, 2004)

Verband met duurzaamheid

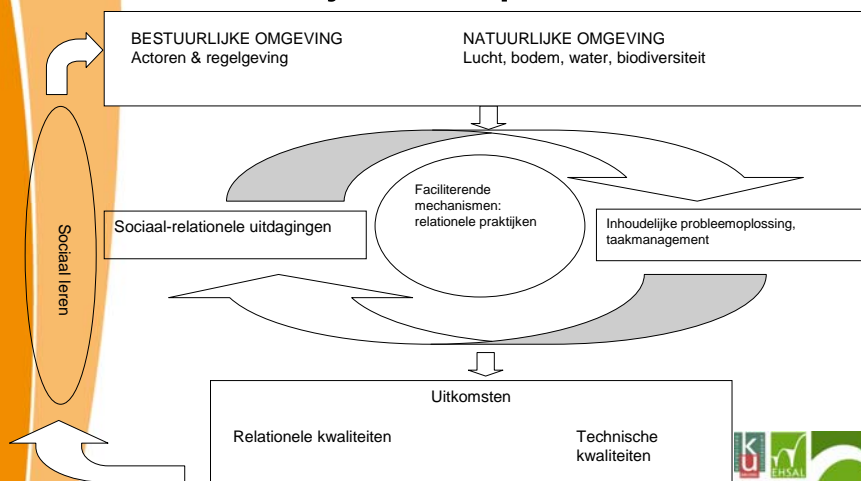

- Duurzaamheid = inter- en intragenerationele solidariteit
- Capaciteit om rekening te houden met uiteenlopende interessen en perspectieven
- Welke sociale dynamieken zijn hiervoor bevorderlijk?

**Belang van
Complexiteit – Interafhankelijkheid - Connectiviteit**

Sociaal leren voor beheer van natuurlijke hulpbronnen

Pahl-Wösl, C. Et al. 2007

“Wat ik geleerd heb in dit initiatief is dat bij een interorganizationele samenwerking er niets unilateraal op voorhand kan vastgelegd of beslist worden, zelfs niet de objectieven van het initiatief.”

“Ik heb de indruk dat ik in dit initiatief in staat moest zijn om zelfs mijn meest fundamentele principes, waarmee ik dit project startte, ter discussie te stellen.”

(NGO-vertegenwoordiger in regionaal drinkwaterproject, Ecuador)

Bibliografie

- Bouwen, R. & Taillieu, T. (2004). Multiparty collaboration as social learning for interdependence. Developing relational knowing for sustainable natural resources management. *Journal of Community and Applied Social Psychology*, 14: 137-153.
- Craps, M., Bouwen, R., Dewulf, A. & S. Prins (2008). Samen over-leven. De principes van multi-actor samenwerking. In: Dankbaar, B., Kessener, B. & J. Boonstra (Red.) *Nieuwe maakbaarheid. Doelgericht veranderen in bedrijf en samenleving in de 21ste eeuw*. Deventer: Kluwer
- Pahl-Wösl, C., Craps, M., Dewulf, A., Mostert, E., Tabara, D. & T. Taillieu (2007). Social learning and water resources management. *Ecology and Society*, 12(2): 5 URL: <http://www.ecologandsociety.org/vol12/iss2/art5>

